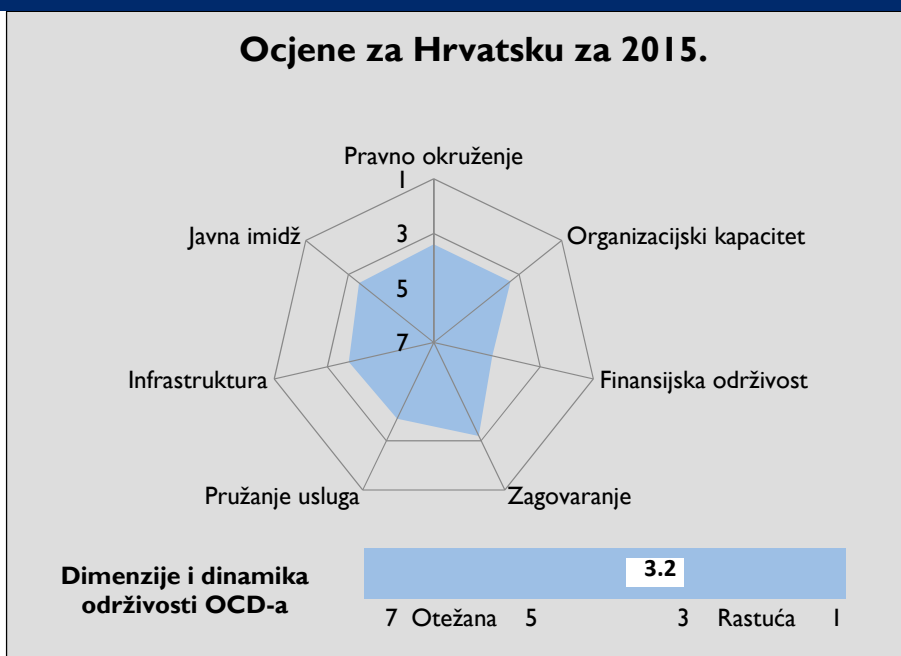

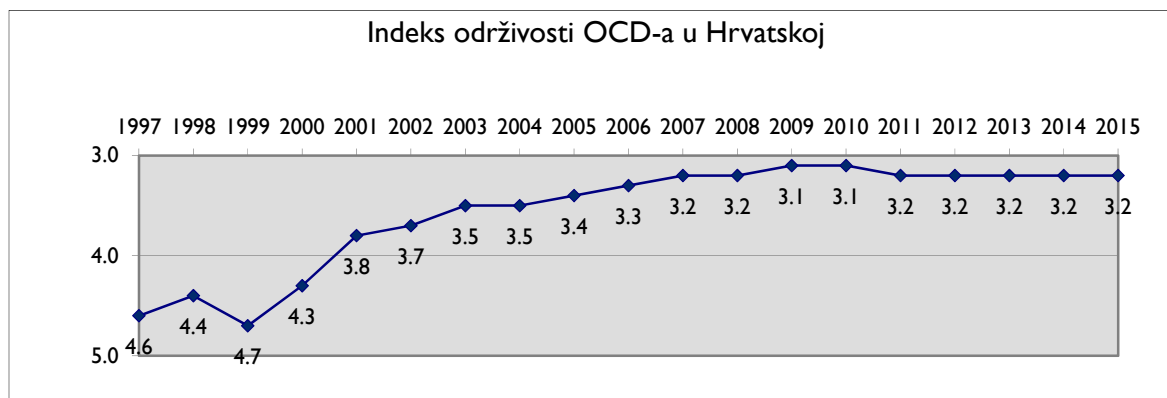

INDEKS ODRŽIVOSTI OCD-A ZA 2015. - HRVATSKA

19. izdanje - Lipanj 2016.

INDEKS ODRŽIVOSTI OCD-A: 3,2

Hrvatsku političku scenu u 2015. godini obilježili su predsjednički i parlamentarni izbori. Nakon održana dva kruga predsjedničkih izbora, tijesnom većinom pobijedila je Kolinda Grabar-Kitarović, što je prvi slučaj da je predsjednik - inkumbent i kandidat s prednošću iz prvog kruga poražen, odnosno da je pobijedila žena - kandidat. Na parlamentarnim izborima održanim u studenom 2015. godine, tradicionalno većinu glasova dobile su dvije najveće stranke u Hrvatskoj (tada vladajuća SDP-ova koalicija

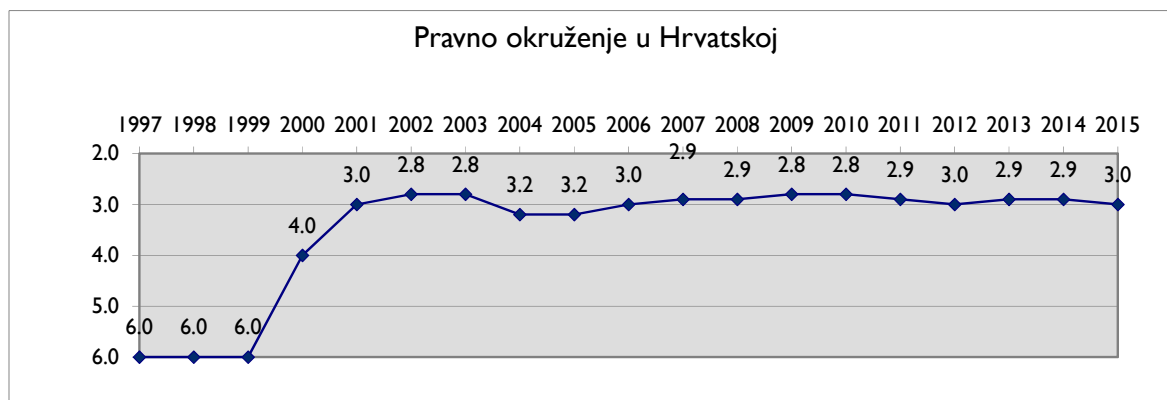
te oporbena HDZ-ova koalicija). Iznenađenje izbora bio je “Most“, nezavisnih lista s osvojenih 19 mandata, čime je Most dobio moć da svojom odlukom o izboru koalicije kojoj će se prikloniti odluči o formiranju Vlade. Most se na kraju odlučio za suradnju s Hrvatskom demokratskom zajednicom. Nova Vlada formirana je krajem godine te je na čelo Vlade postavljen Tihomir Orešković, prvi nestranački premijer Vlade u Republici Hrvatskoj. Organizacije civilnog društva odigrale su važnu ulogu u izbornim procesima, budući da su zagovarale transparentnost izbornih procesa, educirale birače te nadgledale izbore.

Nakon šest godina ekonomske krize, hrvatsko gospodarstvo se počinje oporavljati. BDP je porastao za 1.6% u 2015. godini, dok je u 2014. godini bilježio pad od 0.4%. Stopa nezaposlenosti u Hrvatskoj i dalje se kreće oko iste vrijednosti od 17.2%. U isto vrijeme, ekonomska situacija u zemlji ostaje teška. Javni dug je porastao na 89.2% BDP-a u 2015. godini, dok je u 2014. godini javni dug činio 68% BDP-a. Hrvatsku je u 2015. godini obilježila i izbjeglička kriza. Izbjeglice svoj put prema ciljanim zemljama srednje i sjeverne Europe pronalaze kroz Hrvatsku. Procjenjuje se da je dosad kroz hrvatske prihvatne centre prošlo oko 400 000 izbjeglica. Velik broj volontera pružio je podršku radu prihvatnih centara za izbjeglice. Također, održan je velik broj humanitarnih akcija sa svrhom prikupljanja sredstava za pomoć izbjeglicama. Volonterska inicijativa za podršku izbjeglicama „Dobrodošli“ okuplja pojedince i organizacije civilnog društva s ciljem pružanja podrške izbjeglicama na terenu, ali i vršenja političkog pritiska na institucije Republike Hrvatske i Europske unije radi promjene restriktivnih migracijskih politika. Radi što bolje komunikacije s javnošću objavljena je i web stranica – welcome.cms.hr – na kojoj se ažuriraju vijesti s terena i objavljuju korisne informacije za izbjeglice, poput voznih redova ili rječnika. Odnosi Hrvatske i susjednih zemalja su se u nekoliko navrata zaoštravali uslijed neslaganja i nemogućnosti dogovor oko izbjegličkih ruta.

Indeks održivosti OCD-a za 2015. godinu ostao je nepromijenjen. I dalje su prisutne velike nejednakosti u organizacijskim kapacitetima malih i velikih organizacija i između OCD-a u većim urbanim i manjim, uglavnom ruralnim sredinama. Organizacije civilnog društva su uključene u proces donošenja političkih odluka na lokalnim razinama, ali i na nacionalnoj razini, međutim u većini slučajeva, njihovi prijedlozi nisu usvojeni i ne ostvaruju utjecaj na konačnu odluku. Javna slika civilnog društva polako se popravlja, međutim razumijevanje civilnog društva u Hrvatskoj još uvijek nije dovoljno razvijeno te se još uvijek u velikoj mjeri javlja nepovjerenje društva u civilni sektor.

Prema podacima Registra udruga u Hrvatskoj su registrirane ukupno 52.372 aktivne udruge, te je 840 udruga u prestanku. Broj zaklada se povećao u odnosu na prošlu godinu za 5,4%. U studenom 2015. godine, u Registru neprofitnih organizacija pri Ministarstvu financija, registrirano je 32.305 udruga, što je povećanje za 15,6% u odnosu na 2014. Ovaj broj bolje odražava broj aktivnih organizacija civilnog društva u sektoru, budući da je registracija OCD-a pri Ministarstvu financija nužna za pristup financiranju organizacije kroz sredstva lokalne i nacionalne razine u Hrvatskoj. Isto tako, Hrvatska ima 221 zakladu i 12 fondacija.

PRAVNO OKRUŽENJE: 3,0

Novim Zakonom o udrugama koji je stupio na snagu u listopadu 2014. godine, sve udruge na području Hrvatske imale su obvezu uskladiti svoje statute do listopada 2015. godine. Rok za usklađivanje statuta je produžen, obzirom da velik broj udruga nije uskladio svoje statute u zadanom roku. Manje udruge nisu imale razvijenu svijest kako se odredbe novog zakona odnose i na njihovo djelovanje, obzirom da se radi o udrugama koje nemaju zaposlene osobe te ne apliciraju na natječajne već su osnovane da obogaćuju lokalni život zajednice na volonterskoj osnovi. Profesionalizirane organizacije pomagale su manjim udrugama koje djeluju na dobrovoljnoj osnovi. Uslijed velikog priljeva zahtjeva za usklađivanje statuta udruga, posljednjih dana isteka roka došlo je do velikih administrativnih zastoja nadležnih tijela koja ne raspolažu dostatnim ljudskim kapacitetima za rješavanje tih zahtjeva u zadanom roku. Donošenje novog zakona imalo je za posljedicu gašenje određenog broja udruga koje godinama nisu aktivno djelovale, na što se i ciljalo njegovim donošenjem.

Unutarnje upravljanja, opseg dopuštenih djelatnosti, financijsko izvještavanje, te prestanak djelovanja OCD-a dobro su definirani Zakonom. Jasna pravna terminologija isključuje neopravdane državne kontrole nad OCD-ima, a provodi se u skladu s njihovim uvjetima. OCD su zaštićeni od mogućnosti da država onemogući njihovo djelovanje i postojanje zbog političkih ili proizvoljnih razloga. OCD su u mogućnosti slobodno djelovati u okviru zakona i slobodni su od uznemiravanja od strane Vlade. OCD-i mogu slobodno poticati javne rasprave i slobodni su iznositi kritike.

Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija prema kojem je neprofitna organizacija obvezna voditi dvojno knjigovodstvo prve tri godine od osnivanja stupio je na snagu 1. siječnja 2015. godine. Ako vrijednost imovine i godišnji prihod, ne prelaze iznos od 230.000,00 kn (37.000 dolara) na kraju svake od tri uzastopne godine, zakonski zastupnik organizacije ima diskrecijsko pravo odlučiti hoće li voditi jednostavno knjigovodstvo. Do stupanja Zakona na snagu taj granica je bila iznos od 100.000,00 kn (14.000 dolara). Organizacije koje vode jednostavno knjigovodstvo i dalje moraju podnositi godišnja financijska izvješća s informacijama o svojim prihodima i rashodima. Financijski izvještaji organizacija s prihodima između 3 milijuna kuna (485.000 dolara) i 10 milijuna kuna (1,6 milijuna dolara) podliježu neovisnoj reviziji ovlaštenoj od strane države.

Zakon je ojačan u studenom 2015. godine donošenjem Pravilnika o financijskom upravljanju i kontroli te izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija. Pravilnik nameće značajan administrativan teret OCD-ima, bez obzira na to da li primaju javna sredstva ili koliko je velik njihov proračun. Također, Pravilnikom je nametnuta obveza OCD-ima da vrednuju vlastiti sustav financijskog upravljanja te Pravilnik propisuje metodologiju za razvoj, izmjene i dopune u izvršavanju financijskih planova.

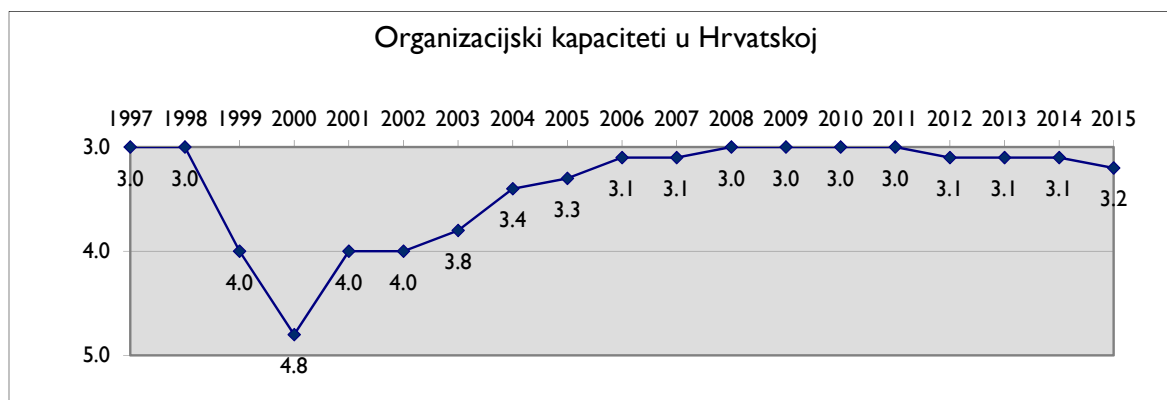
Pravila vrijede za sve organizacije koje provode dvostruko knjigovodstvo, što znači da ih svi OCD-i moraju slijediti najmanje prve tri godine poslovanja. Organizacije civilnog društva, osobito manje, vjeruju da novi zahtjevi krše njihovu slobodu nametanjem složenih i skupih administrativnih zahtjeva.

Svi prihodi OCD-a, uključujući i one od obavljanja gospodarskih djelatnosti, izuzeti su od oporezivanja prema Zakonu o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija. Osim toga, humanitarne organizacije su oslobođene plaćanja PDV-a prilikom kupnji izvršenih u humanitarne svrhe te su sve organizacije civilnog društva, neovisno o području djelovanja izuzete od plaćanja PDV-a prilikom korištenja prihoda iz EU izvora. Individualni i korporativni poreznici imaju pravo na odbitak poreza do 2% u slučajevima davanja u općekorisne svrhe ovlaštenim OCD-ima.

Udruge mogu sudjelovati u gospodarskim djelatnostima, ali ne mogu koristiti prihode u korist svojih članova ili treće osobe. Ostvareni profit moraju koristiti za ostvarivanje ciljeva utvrđenih u statutu udruge. Još uvijek ne postoji pravni okvir za socijalna poduzeća i poduzetništva, iako je usvojena Strategija razvoja društvenog poduzetništva u 2015. godini.

Lokalni odvjetnici još uvijek nisu dovoljno upoznati sa Zakonom o udrugama, niti je to uglavnom područje njihovog djelovanja. Ovo je usputna djelatnost pojedinih odvjetnika, a centri za podršku OCD-a kao i udruge koje pružaju besplatnu pravnu pomoć takve usluge ne pružaju.

ORGANIZACIJSKI KAPACITETI: 3,2

Iako nije bilo značajnijih zbivanja koja su utjecala na organizacijske kapacitete OCD-a u 2015. godini, kao rezultat određenih slabosti, ocjena ove dimenzije neznatno se smanjila u odnosu na prošlu godinu. I dalje postoje velike nejednakosti u organizacijskim kapacitetima između velikih i malih organizacija, kao i između OCD-a koji djeluju u velikim urbanim sredinama i malih OCD-a koji djeluju u ruralnim područjima. Zaposlenom osoblju u manjim organizacijama često nedostaje profesionalnih znanja i vještina kao rezultat njihove nemogućnosti za sudjelovanje na edukativnim događanjima, vezanim između ostalog i za prijavu projekata na EU fondove. Kao rezultat spomenutog, ove organizacije općenito imaju manje kapaciteta za povlačenje EU sredstava.

Neke organizacije civilnog društva pokazale su sposobnost privlačenja velike javne podrške njihovom djelovanju u 2015. godini. Međutim, građani su i dalje primarno usmjereni na pružanje podrške organizacijama koje se bave humanitarnom pomoći i zaštitom prirodnih i javnih resursa. Pojedini dijelovi civilnog društva, kao što je područje zaštite ljudskih prava, imaju manjak podrške među građanima.

OCD u Hrvatskoj sklone su širenju svojih misija i vizija. Radi se o svojevrsnoj “strategiji preživljavanja” koja omogućuje OCD-ima apliciranje na što više natječaja, kako bi osigurale sredstva, obzirom da su natječaji neizdašni i rijetki, a nadležne institucije vrlo često kasne s raspisivanjem natječaja, objavom rezultata i ugovaranjem. OCD u Hrvatskoj imaju obvezu donošenja strateških dokumenata, ali često nisu svjesne važnosti pridržavanja ovih dokumenata u svom djelovanju. Ovisno o tipu organizacije, stupnju razvijenosti i strukturi financiranja – veće organizacije koje postoje više od 5 godina te koje imaju strane i javne izvore financiranja provode strateško planiranje, ostale uglavnom ne.

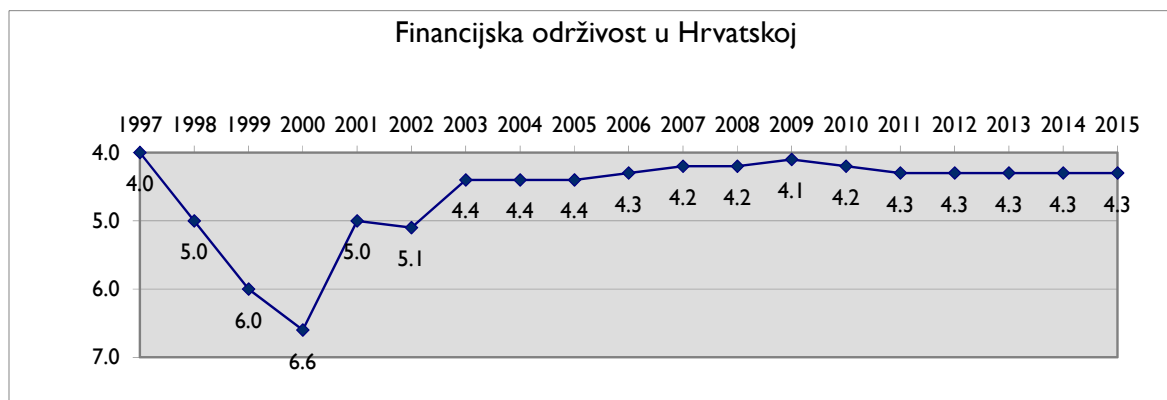
Tijela upravljanja u OCD-ima prilikom prihvaćanja imenovanja vrlo često nisu svjesna svojih odgovornosti koje su im dodijeljene te općenito nisu dovoljno upoznata s procesom upravljanja.

Hrvatska statistika ne prati podatke o broju zaposlenih osoba u OCD-ima. U OCD-ima je prisutna stalna borba za očuvanje radnih mjesta. Plaće djelatnika zaposlenih u OCD-ima uglavnom se financiraju iz projekata, a kašnjenja u isplati bespovratnih sredstava ugrožavaju isplatu plaća zaposlenog osoblja.

Određeni pozitivni razvojni pomaci zabilježeni su u području volonterstva. Javnost počinje prepoznavati i cijeniti vrijednost volontiranja. Prema zadnje dostupnim podacima Ministarstva socijalne politike i mladih u 2013. godini bilo je 29.235 volontera s odrađenih 1.652.965 volonterskih sati u vrijednosti 3.876.094,00 kuna (otprilike 536,500 dolara). Prema Zakonu o volontiranju, volonteri bi trebali imati ugovor s organizatorom volontiranja, vođenu i ispunjenu volontersku knjižicu, plaćene troškove prijevoza na mjesto volontiranja, smještaj te plaćen i osiguran obrok. Najveći broj volontera u Hrvatskoj još uvijek nema volontersku knjižicu, volonterski sati nisu upisani u registar te volonteri nemaju potpisan ugovor s organizatorom volontiranja. Prema World Giving Indexu za 2015. godinu, 17 % ispitanika u Hrvatskoj sudjelovalo je u dobrovoljnim akcijama u 2014. godini, što je povećanje od 10 % u odnosu na prethodnu godinu.

Većina OCD-a ima pristup Internetu i adekvatnu uredsku opremu, uključujući relativno nova računala i softvere, mobitele i skenere. OCD-i koji su povukli sredstva iz europskih fondova, uglavnom imaju sredstva za obnovu informacijske i komunikacijske tehnologije (ICT), dok se manje organizacije teže snalaze s nabavkom spomenute opreme. U nekim područjima Hrvatske, organizacije civilnog društva nemaju pristup Internetu.

FINANCIJSKA ODRŽIVOST: 4,3

Sustav financiranja OCD-a je nestabilan. Manje razvijene organizacije nemaju kapaciteta za povlačenje sredstava, dok većini organizacija nedostaje stabilnih izvora financiranja. Mnogi OCD-i se prijavljuju na što više natječaja, iako često natjecajno područje izlazi izvan misije njihovog djelovanja.

OCD-i imaju pristup sredstvima Europske unije, stranih zaklada, ambasada i drugih međunarodnih organizacija. Profesionalne zagovaračke organizacije te neki veći pružatelji socijalnih usluga u zajednici usmjeravaju se na državna i na EU sredstva dok su hobističke organizacije i pružatelji socijalnih usluga u zajednici usmjereni na lokalne izvore financiranja.

Ulaskom Hrvatske u Europsku uniju u 2013. godini, OCD-ima se otvorila prilika za financiranje iz EU fondova. Neki OCD-i su se odlučili usmjeriti na povlačenje europskih sredstava povezivanjem s većim organizacijama koje udovoljavaju uvjetima natječaja. Međutim, OCD-i koji kroz ovakva partnerstva povuku sredstva iz EU fondova, obično nailaze na problem nedostatka sredstava za sufinanciranje projekta koje bi trebale osigurati jedinice lokalne samouprave.

Prema posljednjem Izvješću o financiranju projekata i programa iz javnih izvora, 34 državne institucije su u 2014. godini za projekte i programe organizacija civilnoga društva dodijelile više od 650 milijuna kuna što predstavlja porast u odnosu na 2013. godinu, kada je 31 državna institucija dodijelila oko 560 milijuna kuna (oko 90 milijuna dolara). Od toga je iz dijela prihoda od igara na sreću dodijeljeno 351 milijun kn (oko 48.6 milijuna dolara), odnosno 53,9% ukupnih sredstava, a iz sredstava državnog proračuna 295 milijuna kn (oko 40.7 milijuna dolara), odnosno 45,14% ukupnih sredstava. Prema posljednjim dostupnim podacima, u 2014. godini Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva dodijelila je više od 36.2 milijun kuna (oko 5.2 milijuna dolara) što je više od iznosa isplaćenog u 2013. kada je dodijeljeno 32.6 milijuna kn (oko 4.7 milijuna dolara).

Kalendar objave natječaja za financiranje projekata i programa OCD-a kojeg svake godine objavi Vladin ured za udruge, zamišljen je s namjerom da olakša planiranje troškova OCD-a, međutim, rijetke se institucije koje dodjeljuju financijska sredstva OCD-ima prema predviđenim rokovima za raspisivanje natječaja. Sredstva se ne dodjeljuju za specifične potrebe ni pod jasnim kriterijima, a institucije kasne u objavi natječaja, objavi rezultata i ugovaranju financijske podrške te u isplati odobrenih financijskih sredstava. OCD-i često čekaju i po nekoliko mjeseci do odobrenja završnog projektnog izvještaja, što im često onemogućava isplatu plaća djelatnicima tijekom završne faze provedbe projekta.

OCD-i koji djeluju na lokalnoj razini imaju poteškoća s održivosti svojih programa. Financijska potpora jedinica lokalne samouprave i dalje je nedovoljna za postizanje dugoročnih učinaka. Osim spomenutog

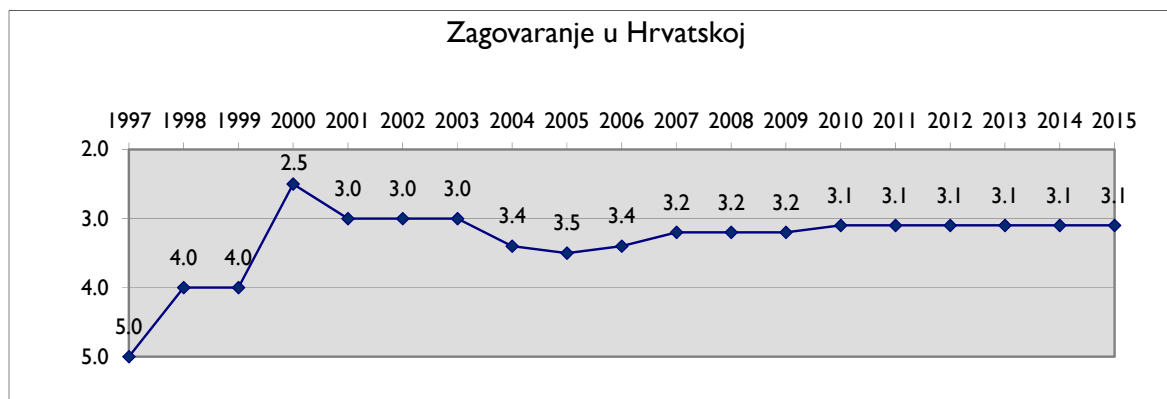
problema, neke manje zajednice distribuiraju svoja ionako ograničena sredstva na veći broj organizacija s malim iznosima, bez obzira na kvalitetu programa ili projekta.

Filantropija je ograničeno razvijena među pojedincima i tvrtkama, iako pojedinci sve više doniraju odjeću i hranu. Crowdfunding i organizirano pretraživanje korporativnih donatora su rijetke pojave, ali se polako razvijaju. Prema World Giving Indeksu za 2015. godinu, 47% ispitanika je doniralo u dobrotvorne svrhe u 2014. godini, što predstavlja veliki pomak od 14% u odnosu na prethodnu godinu. Prema spomenutom Indeksu, povećanje je posljedica napora za prikupljanje sredstava usred velikih poplava koje su pogodile Jugoistočnu Europu u svibnju 2014. godine.

OCD-i prikupljaju članarine, ali radi se obično o simboličnim iznosima. Neki OCD-i naplaćuju svoje usluge, ali taj prihod rijetko pokriva troškove usluge i generira malo prihoda. Javnost u pravilu očekuje da su usluge OCD-a besplatne.

OCD-i imaju zahtjevan sustav financijskog upravljanja, unatoč činjenici da ih većina računovodstvenih servisa ne prepoznaje kao svoje potencijalne klijente i stoga nemaju razvijene usluge prilagođene njima. Neke veće organizacije civilnog društva pružaju računovodstvene usluge manjim organizacijama, posebice u udaljenijim, nerazvijenim sredinama. Računovodstvo neprofitnih organizacija postalo je još složenije u 2015. godini, kao rezultat Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija. Mnogi računovodstveni servisi, čak i oni specijalizirani za OCD-e, imaju poteškoća u razumijevanju novih obveza koje je novi Zakon donio i bore se da održe korak s većom potražnjom za njihovim uslugama. Ovo čini OCD-e ranjivima zbog mogućih kazni ukoliko ne usklade svoje djelovanje s novim propisima.

ZAGOVARANJE: 3,1

OCD sudjeluju u procesima donošenja odluka na nacionalnoj i lokalnoj razini, ali u većini slučajeva ne ostvaruju utjecaj na konačnu odluku. Na primjer, udruge mladih bile su savjetodavno tijelo Ministarstva socijalne politike i mladih i sudjelovale su u izradi Zakona o mladima, no Ministarstvo u konačnici nije prihvatilo mnoge od njihovih preporuka.

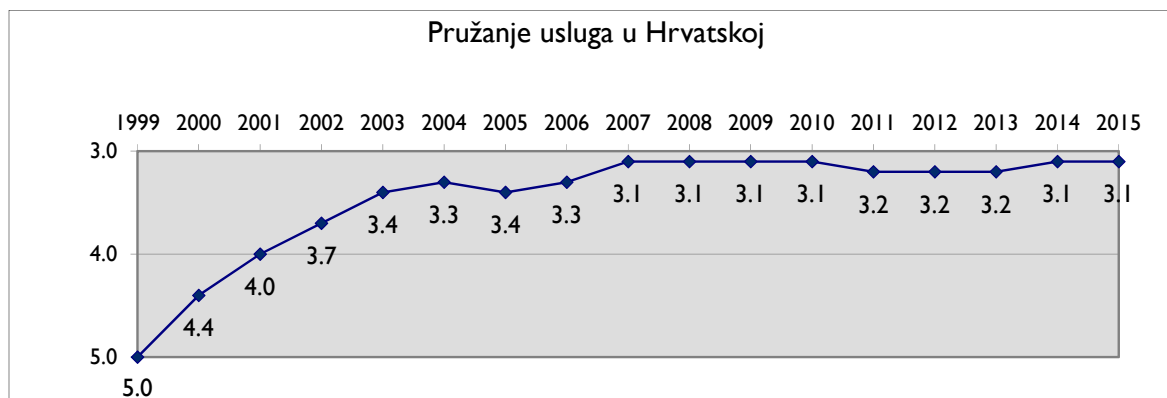
Prema Izvješću Ureda za udruge o provedbi savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata u 2014. godini, provedena su 544 javna savjetovanja o nacrtima zakona, drugih propisa i akata, što je 45% više u odnosu na 2013. godinu kada su provedena 374 savjetovanja. U 2015. pokrenuta je mrežna stranica <https://savjetovanja.gov.hr/> kako bi se omogućilo e-savjetovanje nacrti zakona, pravila i propisa. Tijekom prvih 6 mjeseci postojanja portala e-savjetovanje, registrirano je 2.552 korisnika, od toga 1509 pojedinaca, 151 druga, 510 trgovačkih društava i 131 obrt te brojne druge pravne osobe. 27 državnih tijela pokrenulo je ukupno 269 savjetovanja na koje je pristiglo 3237 komentara zainteresirane javnosti. Ipak, odluka tijela državne uprave da li neki propis ide u savjetovanje je proizvoljna, dok uključivanje OCD-a u ranu fazu izrade zakona zaostaje. Napori Hrvatskog saveza udruge Osice koji okuplja udruge osoba s invaliditetom, bio je rijedak pozitivan primjer iz 2015. godine. Osice su vršile pritisak na donositelje odluka da uključe odredbe pravilnika i zakona koji se odnose na pomoć u nastavi za djecu s poteškoćama u razvoju. Na lokalnoj razini prakse savjetovanja su više sporadične nego redovite.

Iako građanski aktivizam u 2015. godini nije bio vidljiv kao što je bio u 2014., postojale su brojne formalne i neformalne zagovaračke koalicije i kampanje koje postizu značajnu vidljivost u javnosti te konkretne rezultate u 2015. SOS za Jadran i druge kampanje mobilizirale su značajnu podršku javnosti za zagovaranje protiv štetnog projekta istraživanja i eksploatacije nafte i plina u Jadranu. Inicijativa „Dobrodošli“ okupila je pojedince i organizacije civilnog društva za pružanje potpore izbjeglicama i vršenje pritisaka na hrvatske i europske institucije da promjene svoje restriktivne migracijske politike. Druge inicijative uključuju kampanje protiv privatizacije autocesta, zagovaranje za obustavu primjene Obiteljskog zakona i inicijativu za oslobođenje donirane hrane od PDV-a. Općenito, zagovaranje nije dovoljno snažno u području socijalne zaštite, ali nedavne aktivnosti Hrvatske mreže za borbu protiv siromaštva i socijalne isključenosti kao i Hrvatske mreže za beskućnike su obećavajuće.

Većina OCD-a nije upoznata s konceptom lobiranja, ne postoji pravni okvir za lobiranje ili registar lobista u Hrvatskoj. U manjim gradovima, kao i u ruralnim područjima, organizacije su usmjerene na vlastito „preživljavanje“ što otežava zagovaranje i lobiranje. U nekim dijelovima zemlje, OCD su uključene u zagovaranje, ali nedostaje koordinacija između više organizacija.

Izvjешće o radu Savjeta za razvoj civilnog društva u 2014. godini kao probleme koji u budućnosti iziskuju posebnu pozornost rada Savjeta ističe: nepoticažno porezno okruženje, neprilagođenost bankarskog sustava, neodgovarajuća provedba Kodeksa savjetovanja sa zainteresiranom javnošću na lokalnoj razini (nedostatni kapaciteti lokalne vlasti za provedbu Kodeksa kao i lokalnih OCD-a), niska razina umreženosti OCD-a, nedovoljna vidljivost rezultata programa udruga u javnosti, sporadično ugroženo djelovanje OCD-a te kako uložena sredstva ne donose značajne promjene.

PRUŽANJE USLUGA: 3,1

OCD značajno šire ponudu svojih proizvoda i usluga, Vlada sve više prepoznaje kvalitetu tih usluga, a osobito usluga za beskućnike. OCD pružaju usluge koje javni i privatni sektori nisu u mogućnosti pružiti, uključujući neformalno obrazovanje, prevenciju zlorabe opojnih droga, zaštitu okoliša, građanski aktivizam, promociju volonterstva i usluge za socijalno osjetljive skupine, kao što su žrtve obiteljskog nasilja i osobe s invaliditetom.

Pravilnik o minimalnim uvjetima pružanja socijalnih usluga donesen je u ožujku 2014. godine i dopunjen u svibnju 2015. Međutim, mnoge OCD nisu u stanju zadovoljiti stroge zahtjeve utvrđene propisima, kao što je izgradnja specifikacija i sanitarnih uvjeta. Općenito, samo OCD čije su usluge prepoznatljive godinama od strane ministarstava i drugih relevantnih institucija i produžena su ruka vlasti u stanju su zadovoljiti uvjete i stoga mogu pružati socijalne usluge.

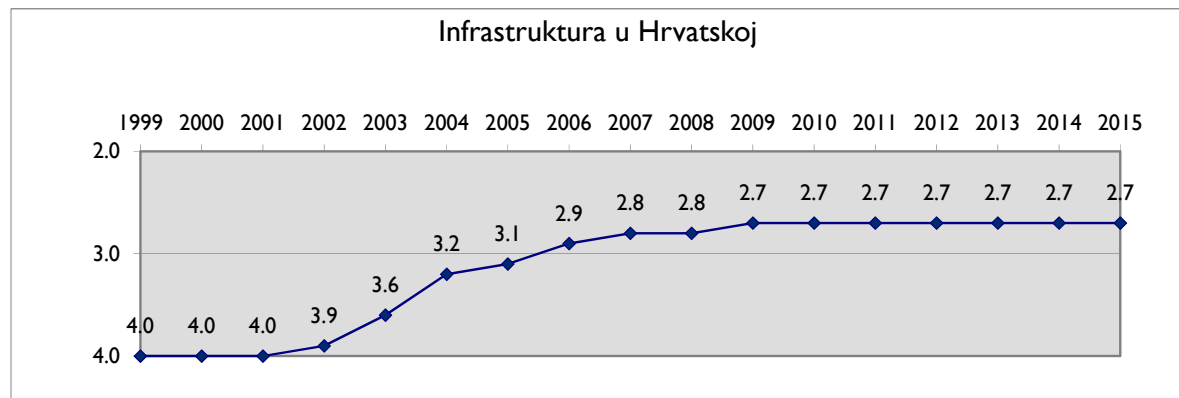
U manje razvijenim područjima Hrvatske, OCD nastoje pružati usluge koje ne pružaju lokalne institucije. OCD koje djeluju u nerazvijenim područjima tako uspostavljaju dobre odnose sa zajednicom. OCD učinkovito identificiraju potrebe lokalne zajednice. Međutim, u manjim sredinama, osnovane OCD često pružaju razne usluge, čak i one koje nisu povezane s njihovim osnovnim područjem djelovanja. Na

primjer, OCD koja pruža socijalne usluge može također sudjelovati u zaštiti potrošača zbog nedostatka drugih OCD koje rade te poslove.

Neke OCD naplaćuju za svoje usluge. Na primjer, udruga Igra naplaćuje naknade za različite obrazovne mogućnosti koje nude profesionalcima socijalnih usluga. Međutim, u javnosti se općenito očekuje da su usluge koje OCD pružaju besplatne. OCD obično nude proizvode kao što su publikacije, radionice, stručne analize na raspolaganju drugim organizacijama civilnog društva, akademskoj zajednici, crkvama ili vlastima besplatno.

Socijalne usluge koje pružaju OCD su jeftinije, kvalitetnije te obuhvaćaju veći broj korisnika od postojećih usluga koje osiguravaju nadležne institucije. Socijalne usluge financiraju se putem godišnjih bespovratnih sredstava ili stalnom pozicijom u lokalnom proračunu. Socijalno ugovaranje i dalje je u velikoj mjeri prisutno, osobito na lokalnoj razini, što sprječava kontrolu kvalitete i konkurenciju između pružatelja usluga. Jedinice lokalne samouprave prepoznaju socijalne usluge koje pružaju OCD kao kvalitetne servise, zbog čega im sve češće povjeravaju brigu o ranjivim skupinama u lokalnoj zajednici, iako to nije uvijek popraćeno povećanjem financiranja.

INFRASTRUKTURA: 2,7

NZRCDD provodi Program regionalnog razvoja i jačanja sposobnosti organizacija civilnog društva i drugih pravnih osoba u Hrvatskoj od 2007. godine. Pet regionalnih centara podrške u okviru ovog programa nude usluge informiranja, savjetovanja i izobrazbe OCD-ima na lokalnoj i nacionalnoj razini, s posebnim naglaskom na njihovo pripremanje za EU fondove. Međutim, usluge koje pružaju regionalni centri podrške još uvijek su neujednačene. NZRCDD također distribuira lutrijska sredstva OCD-ima, a kroz četiri regionalne zaklade decentralizirano distribuira sredstva manjim lokalnim organizacijama.

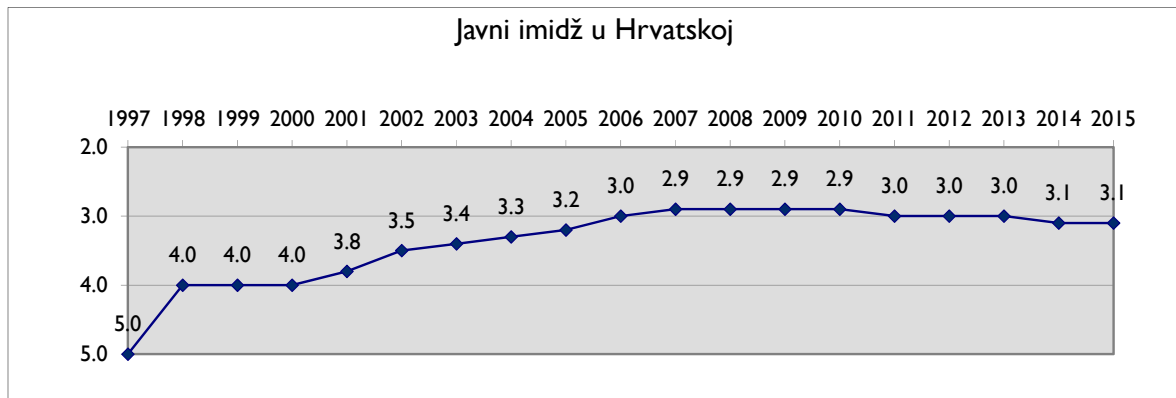
Ured za udruge Vlade RH razvija pravni, institucionalni i financijski okvir za djelovanje udruga i podržava razvoj snažnog i autonomnog civilnog društva kao neizostavnog partnera Vladi u pripremi i provedbi javnih politika. Ured za udruge distribuira lutrijska sredstva i sufinancira EU projekte OCD-ima. OCD razmjenjuju informacije prema tematskim interesima, uglavnom kroz platforme i uz financijsku podršku NZRCDD i Zaklade „Kultura nova“. Npr. Platforma 112, okuplja šezdeset organizacija civilnog društva za praćenje ljudskih prava i vladavinu prava.

U Hrvatskoj problem nije nedostatak treninga o upravljanju OCD-ima već nedostatak mogućnosti treninga u području financijskog upravljanja, računovodstvu te prikupljanju sredstava. Programi obuke dostupni su putem regionalnih centara podrške i drugih razvijenih organizacija, kao i putem individualnih konzultanata i konzultantskih tvrtki. Dok su treninzi koje nude regionalni centri podrške općenito besplatni, konzultantske tvrtke naplaćuju za svoje programe, koje si mnoge OCD ne mogu priuštiti. Nadalje, specijaliziranu obuku koju nude konzultantske tvrtke često su dostupne u većim urbanim sredinama, čineći ih manje dostupnim za OCD u udaljenim dijelovima zemlje.

Suradnja između OCD i gospodarskog sektora je ograničena, dok je partnerstvo s lokalnom samoupravom bolje razvijeno. Na primjer, Grad Zagreb surađuje s jednom udrugom kako bi se povećale mogućnosti zapošljavanja beskućnika. Grad Zagreb pruža potporu, uključujući i osiguravanje prostora za projektne aktivnosti, organizaciju okruglih stolova s ključnim dionicima i sličnih aktivnosti.

U nekim ruralnim područjima i malim gradovima i mjestima, postoji dobro razvijena suradnja s lokalnim agencijskim grupama (LAG-ovima) koje povezuju lokalne dionike iz javnog, privatnog i civilnog sektora za izradu lokalnih razvojnih strategija te vođenje i praćenje njihovih provedbi, uključujući i korištenje bespovratnih sredstava. Ostale jedinice lokalne samouprave, međutim, imaju nedostatak kapaciteta i znanja za suradnju s OCD-ima. Često su suglasne surađivati ili stvarati partnerstva s OCD-ima, ali rijetko ulažu svoje financijske i ljudske resurse u provedbu projekta.

JAVNA SLIKA (IMIDŽ): 3,1

Hrvatski mediji i dalje ne pokazuju značajan interes za civilno društvo. Medijska popraćenost aktivnosti OCD uvelike ovisi o interesu novinara i urednika za teme iz područja civilnog sektora. Lokalni mediji pokazuju daleko veći interes od vodećih nacionalnih medija, naročito javne televizije.

Iako se poboljšalo, razumijevanje građana za ulogu OCD-a još uvijek je ograničeno i ostaje još puno nepovjerenja prema OCD-ima. Javnost ne vjeruje da su OCD dovoljno transparentne i postavljaju pitanje o društvenom utjecaju rada OCD-a. Problem je također i zanemarenost sektora civilnog društva u sustavu visokog obrazovanja. Nadalje, prevladava uvjerenje da OCD zloupotrebljavaju dobrotvorne priloge za vlastite potrebe ili u svrhu pronevjere. Većina lokalnih i nacionalnih predstavnika vlasti podupire rad OCD-a koje su usklađene s njihovim političkim interesima, iako su u 2015. godini neki političari prozivali OCD za „sisanje“ državnog proračuna smatrajući da OCD-i uzimaju novac iz ionako ograničenog državnog proračuna, koji bi se mogao učinkovitije koristiti u drugim sektorima, pa u skladu s tim i prijetili smanjenjem financiranja OCD-a. Poslovni sektor se ne oslanja na OCD-e kao resurs.

Sve OCD promoviraju svoje aktivnost, uglavnom putem svojih web stranica i promotivnih materijala. Osim toga, Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske kontinuirano organizira Dane otvorenih vrata udrugama gdje udruge imaju priliku otvoriti svoja vrata građanima kako bi im približili svoje programe i aktivnosti. Dani otvorenih vrata udrugama prilika su da se dodatno osnaži solidarnost i povjerenje u lokalnim zajednicama i podsjeti na važnu ulogu koju udruge imaju u povezivanju građana u rješavanju problema i stvaranju mreža uzajamne podrške. Više od 500 udrugama iz svih hrvatskih županija sudjelovalo je u Danima otvorenih vrata u 2015. godini. Na Danima otvorenih vrata u 2015. godini, Ured za udruge Vlade RH predstavio je mobilnu aplikaciju Udruginfo, koja za cilj ima povećati vidljivost udrugama u lokalnoj zajednici, te osnažiti sudjelovanje građana u aktivnostima koje udruge provode.

Većina OCD-a koje djeluju kontinuirano redovito objavljuju svoja izvješća. Etički kodeksi nisu baš rašireni no to ne znači da organizacije ne vode računa o integritetu svog rada.

Indeks održivosti organizacija civilnog društva (CSOSI) ključni je analitički alat za mjerenje napretka civilnog sektora u regiji Srednje i Istočne Europe i Euroazije. Indeks prati napredak civilnog sektora u dvadeset i devet zemalja tijekom posljednjih devetnaest godina. Indeks uzima u obzir cjelokupno poticajno okruženje za razvoj civilnog društva, s naglaskom na pravno okruženje za OCD-e, organizacijske kapacitete, financijsku održivost, zagovaranje, pružanje usluga, infrastrukturu i javni imidž. Svaka dimenzija ocjenjuje se prema skali od sedam stupnjeva na kojoj broj 1 označava vrlo naprednu razinu, a broj 7 vrlo nisku razinu razvoja. Indeks je razvila Američka agencija za međunarodni razvoj u suradnji s lokalnim organizacijama iz zemalja u kojima se Indeks primjenjuje.

Za dodatne informacije molimo kontaktirajte:

CERANEEO – Centar za razvoj neprofitnih organizacija

ceraneo@zg.t-com.hr

Indeks održivosti OCD-a za Srednju i Istočnu Europu i Euroaziju za 2015. godinu na engleskom jeziku nalazi se na poveznici: <http://www.usaid.gov/europe-eurasia-civil-society>